

Tájékoztató a titkos örökbefogadás engedélyezése iránti eljárásról

Az örökbefogadás az örökbefogadó, annak rokonai és az örökbe fogadott gyermek között rokoni kapcsolatot létesít az örökbefogadott gyermek családban történő nevelkedése érdekében. Örökbe fogadni kiskorú gyermeket lehet.

Titkos az örökbefogadás, ha a vér szerinti szülő olyan módon járul hozzá gyermeke örökbefogadásához, hogy az örökbefogadó személyét és személyi adatait nem ismeri, vagy ha a szülő hozzájárulására a vonatkozó jogszabály szerint nincs szükség. A hozzájáruló nyilatkozatot a gyermek születése előtt is meg lehet tenni.

A szülő a hozzájáruló nyilatkozatát a gyermek születésétől számított hat héten belül - a gyermeknek a szülő vagy a gyermek más hozzátartozója által történő nevelése érdekében - visszavonhatja. A visszavonás lehetőségére a szülőt figyelmeztetni kell.

Ha a gyermek a hatodik életévét betöltötte vagy egészségileg károsodott, a hozzájáruló nyilatkozat érvényességéhez a gyámhatóság jóváhagyása szükséges.

Abban az esetben, ha a szülő a hozzájáruló nyilatkozatát a gyermek születésétől számított hat héten belül nem vonja vissza, a szülő felügyeleti joga a gyermek hathetes életkorának betöltésével szűnik meg. A szülői felügyeleti jog megszűnését a gyámhatóság állapítja meg.

Titkos örökbefogadás esetén a szülő az örökbefogadásról nem kap értesítést és az örökbefogadásról hozott határozat ellen jogorvoslattal nem élhet.

Titkos örökbefogadás esetén a vér szerinti szülő és az örökbefogadó szülő egymás természetes személyazonosító adatairól nem kap tájékoztatást.

Nincs szükség az örökbefogadáshoz annak a szülőnek a hozzájárulására,

- aki a szülői felügyeletet megszüntető jogerős bírósági ítélet hatálya alatt áll;
- akinek nevelésbe vett gyermekét a gyámhatóság örökbefogadhatónak nyilvánította;
- aki nem kiskorúság miatt cselekvőképtelen;
- akinek személye ismeretlen, vagy aki ismeretlen helyen tartózkodik, és a felkutatására tett intézkedések nem vezettek eredményre; vagy
- aki gyermekét annak érdekében, hogy más nevelje fel - személyazonosságának feltárása nélkül - egészségügyi intézmény által arra kijelölt helyen hagyja (babamentő inkubátor) és hat héten belül a gyermekért nem jelentkezik.

Eljáró hatóság, kijelölt gyámhatóság:

Vas Vármegyei Kormányhivatal
Hatósági Főosztály
Szociális és Gyámügyi Osztály
9700 Szombathely, Hefele M. u. 3.-5.
Tel: +36 30/70/7052-075
email: szocgyam@vas.gov.hu

Az örökbefogadás engedélyezése iránti eljárás megindítása:

Kizárólag kérelemre induló eljárás, az örökbe fogadni szándékozó személy és a gyermek törvényes képviselőjének személyesen előterjesztett, egyező kérelmére indul. A gyermekvédelmi gyám a kérelmet írásban is előterjesztheti.

A kijelölt gyámhatóság eljárása során nyilatkoztatja az örökbefogadással érintett, ítélőképességének birtokában lévő illetőleg a korlátozottan cselekvőképes gyermeket is.

Ügyfél:

- örökbefogadó szülő/k
- a gyermek törvényes képviselője (gyermekvédelmi gyám)
- örökbefogadással érintett 14. életévét betöltött kiskorú

Az ügyintézési határidő:

Az ügyintézési határidő 60 nap. A kötelező gondozási idő lejártát követő 21 nap az ügyintézési határidő, amennyiben a kötelező gondozási idő az egy hónapot meghaladja.

Az ügyintézési határidőbe nem számít be:

- az eljárás felfüggesztésének és
- az ügyfél mulasztásának vagy késedelmének időtartama Az ügyfél kérelmére az eljárás szünetelésének helye nincs.

Ha az örökbefogadás engedélyezése az apaság, illetve az anyaság előzetes megállapításától függ, a kijelölt gyámhatóság az örökbefogadás engedélyezése iránti eljárást az apaság, illetve az anyaság megállapítása iránt folyamatban lévő per jogerős befejezéséig felfüggeszti.

Az örökbefogadás általános feltételei:

Gyermeket - a rokonok és a szülő házastársa általi örökbefogadás kivételével- csak házastársak fogadhatnak örökbe. Örökbefogadó az a huszonötödik életévét betöltött, cselekvőképes személy lehet, aki a gyermeknél legalább tizenhat évvel, legfeljebb negyvenöt évvel idősebb, és személyisége, körülményei alapján alkalmas a gyermek örökbefogadására. Három év feletti gyermek örökbefogadása iránti kérelem benyújtása esetén az örökbefogadás a gyermek érdekében abban az esetben is engedélyezhető, ha az örökbe fogadó szülő és a gyermek között legfeljebb ötven év a korkülönbség. Rokoni vagy házastársi örökbefogadás esetén a korkülönbségtől el kell tekinteni. Közös gyermekként történő örökbefogadás esetén az életkornak és korkülönbségnek az egyik örökbefogadó tekintetében kell fennállnia. Ha testvéreket fogadnak örökbe, az idősebb gyermek életkorát kell alapul venni.

Nem fogadhat örökbe az, aki a szülői felügyelet megszüntetését vagy a közügyektől való eltiltást kimondó jogerős bírósági ítélet hatálya alatt áll, és az, akinek gyermekét nevelésbe vették. Kivételesen - törvényben meghatározott, különös méltánylást érdemlő esetben -, az egyedül örökbe fogadni szándékozó személy is örökbe fogadhat.

A vér szerinti szülő szülői felügyeleti joga főszabályként megszűnik az örökbefogadásához való hozzájárulásával. Azonban ha a gyermek hathetes korát megelőzően járul hozzá az örökbefogadáshoz, a szülői felügyeleti joga szünetelni fog és csak akkor szűnik meg, ha a gyermek a hathetes életkort elérte.

Azon esetekben, amikor nincs szükség az örökbefogadáshoz szülői hozzájáruló nyilatkozatra, a gyermek örökbefogadásával megszűnik a szülői felügyeleti jog.

Az eljárást befejező, érdemi döntéssel szembeni jogorvoslat:

Az örökbefogadási határozat ellen fellebbezésnek helye nincs, az ügyfél azonban a határozat bírósági felülvizsgálatát a határozat közlésétől számított 30 napon belül jogszabálysértésre hivatkozással kérheti a közigazgatási cselekmény megvalósulása (döntést hozó hatóság székhelye) szerint illetékes bíróságtól (a Vas Vármegyei Kormányhivatal határozata esetén a Győri Törvényszéktől).

Az örökbe fogadni szándékozó személy által a kérelem előterjesztésével egyidejűleg csatolandó dokumentumok:

- örökbefogadásra való alkalmasságot tanúsító, gyámhatóság (járási hivatal) által kiadott, véglegessé vált határozat,¹
- a jövedelmi viszonyairól szóló igazolás,
- külföldön történt születés vagy házasságkötés esetén a születést és a házasságkötést igazoló iratot,
- a gyermekvédelmi szakszolgálat javaslatát

Titkos örökbefogadás esetén a közreműködő szervezet minden esetben a gyermekvédelmi szakszolgálat. Vas vármegyében:

Országos Gyermekvédelmi Szakszolgálat Területi
Gyermekvédelmi Szakszolgálat Vas Vármegye
9700 Szombathely, Vörösmarty M. u.
11.
Tel: 94/514-590

Az örökbefogadás csak azt követően engedélyezhető, hogy **az örökbe fogadni szándékozó személy a gyermeket legalább egy hónapig a saját háztartásában gondozta.** Ez tényleges együttélés módot nyújt valamennyi érdekeltnek arra, hogy megbizonyosodjanak: működőképes szülő-gyermek kapcsolat alakulhat ki. **A kijelölt gyámhatóság ezért az örökbefogadás iránti kérelem előterjesztését követően először a gyermek gondozásba kihelyezésének feltételeit vizsgálja.**

A gyermek gondozásba történő kihelyezése érdekében a kijelölt gyámhivatal:

- megvizsgálja az alkalmasságot tanúsító jogerős gyámhivatali határozatot,
- az örökbe fogadni szándékozó személynél környezettanulmányt végez,
- beszerzi a háziorvosi, szakorvosi igazolást a gyermek egészségi állapotáról, fejlődését befolyásoló betegségekről, valamint a gyermek családi háttere vonatkozó dokumentumokat és a három évnél idősebb gyermek esetén a személyiségére vonatkozó szakvéleményt,
- vizsgálja az örökbefogadó életkorát, valamint az örökbefogadó és az örökbefogadandó gyermek életkora közötti különbséget.

Az örökbe fogadni szándékozó személy a hozzá örökbefogadási szándékkal kihelyezett gyermek gondozásáról, tartásáról saját költségén köteles gondoskodni, azonban jogosult a gyermek után jogszabály alapján járó családtámogatási ellátások igénybevételére.

Az örökbefogadási szándékkal kihelyezett gyermek a kijelölt gyámhivatal kötelező gondozási időre történő kihelyező döntésében megállapított időtartam eredményes eltelte után is az örökbefogadni szándékozó személynél maradhat az örökbefogadási eljárás befejezéséig.

A kijelölt gyámhivatal a gyermekvédelmi gondoskodás alatt álló gyermek esetén a gyermekre vonatkozó igazolásokat és szakvéleményeket a gyermekvédelmi szakszolgálat útján szerzi be.

A kijelölt gyámhatóság az örökbe fogadni szándékozó személy és a gyermek törvényes képviselőjének kérelme alapján 15 napon belül, hathetesnél fiatalabb gyermek esetén 8 napon belül **dönt a kötelező gondozásba történő kihelyezésről.**

A gyámhatóság a kötelező **gondozási idő letelte után dönt az örökbefogadás engedélyezéséről. E körben nyilatkoztatja az örökbe fogadni szándékozó személyt az örökbefogadási szándéka fenntartásáról,** továbbá ismerteti az eljárás során beszerzett bizonyítékokat. **Ekkor nyilatkozik az örökbe fogadni szándékozó személy a gyermek nevééről, származási helyéről és lakóhelyéről is.**

¹ lásd: örökbefogadásra való alkalmasság megállapítása iránti eljárás

A gyermek örökbefogadásának engedélyezése előtt a kijelölt gyámhivatal beszerzi:

- az anyakönyvvezetőtől a gyermeknek az anyakönyvben nyilvántartott adatait,
- az anyakönyvvezetőtől a vérszerinti szülőknek az anyakönyvben nyilvántartott személyazonosító adatait és az anyakönyvnek a szülők halálával kapcsolatban nyilvántartott adatait,
- a szülői felügyeletet megszüntető, illetve a szülő cselekvőképességét érintő gondnokság alá helyezéséről szóló jogerős bírói ítéletet,
- a gyámot kirendelő véglegessé vált gyámhivatali határozatot,
- a háziorvosi vagy szakorvosi igazolást az örökbe fogadni szándékozó személy egészségi állapotáról, amennyiben ezt az örökbefogadási eljárás során indokoltnak tartja,
- az anyakönyvvezetőtől az örökbe fogadni szándékozó személy anyakönyvben nyilvántartott adatait,
- az örökbe fogadni szándékozó személy lakóhelye, tartózkodási helye szerint illetékes gyermekvédelmi szakszolgálat örökbefogadásra vonatkozó javaslatát, mely alapján meggyőződik a gyermeknek a kötelező gondozási idő alatt a családba történő beilleszkedéséről.

Amennyiben az örökbefogadó szülő egyedül kívánja a gyermeket örökbe fogadni, az örökbefogadás a gyermek- és ifjúságpolitikáért felelős miniszter hozzájárulásával engedélyezhető, ezért kijelölt gyámhatóság eljárása során megkeresi gyermek- és ifjúságpolitikáért felelős minisztert hozzájárulásának beszerzése érdekében.

A kijelölt gyámhivatal a kötelező gondozási idő letelte után nyilatkoztatja az örökbefogadni szándékozó személyt az örökbefogadási szándéka fenntartásáról, illetve ismerteti az eljárás során keletkezett iratok tartalmát.

A feltételek fennállása esetén a kijelölt gyámhivatal határozatban dönt az örökbefogadás engedélyezéséről. Az örökbefogadó szülő az örökbefogadás következtében a gyermek vér szerinti szülőjeként kerül anyakönyvezésre.